

Τρίτη, 19 Δεκεμβρίου 2023

Γλώσσα

οριστικό άρθρο - προσωπική αντωνυμία

το υπόλοιπο του φυλλαδίου

ασκ.2, 3, 4 σελ. 42-46 ΤΕ

Μαθηματικά;

προβλ.1, σελ. 42 ΤΕ

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

6

Ιστορίες με φίλους

Προσωπικές αντωνυμίες

ο Χρησιμοποιούμε τις προσωπικές αντωνυμίες όταν θέλουμε να μιλήσουμε για τα τρία πρόσωπα που είναι δυνατόν να μας απασχολούν σε μια συζήτηση, δηλαδή για εμένα (πρώτο πρόσωπο), για εσένα (δεύτερο πρόσωπο) και για κάποιον άλλο (τρίτο πρόσωπο).

ο Οι προσωπικές αντωνυμίες έχουν δυνατούς αλλά και αδύνατους τύπους, μονοσύλλαβους και άτονους.

Συνήθως, η ονομαστική της προσωπικής αντωνυμίας δε χρησιμοποιείται.

ο Καταλαβαίνουμε το πρόσωπο από τις καταλήξεις του ρήματος, άρα είναι περιττό να χρησιμοποιήσουμε και την προσωπική αντωνυμία. Την προσωπική αντωνυμία σε ονομαστική, λοιπόν, τη χρησιμοποιούμε μόνο για να τονίσουμε

ποιος έκανε την πράξη που δηλώνει το ρήμα:

– Εγώ έσπασα το ποτήρι, όχι η Μαρίνα.

ο Κλίση των προσωπικών αντωνυμιών

Ενικός αριθμός					
	Α' πρόσωπο	Β' πρόσωπο	Γ' πρόσωπο		
Ονομ.	εγώ	εσύ	αυτός (τος)	αυτή (τη)	αυτό (το)
Γεν.	εμένα (μου)	εσένα (σου)	αυτού (του)	αυτής (της)	αυτού (του)
Αιτ.	εμένα (με)	εσένα (σε)	αυτόν (τον)	αυτή(ν) [τη(ν)]	αυτό (το)
Κλητ.		εσύ			
Πληθυντικός αριθμός					
Ονομ.	εμείς	εσείς	αυτοί (τοι)	αυτές (τες)	αυτά (τα)
Γεν.	εμάς (μας)	εσάς (σας)	αυτών (τους)	αυτών (τους)	αυτών (τους)
Αιτ.	εμάς (μας)	εσάς (σας)	αυτούς (τους)	αυτές (τες, τις)	αυτά (τα)
Κλητ.		εσείς			

Εργασία για εμπέδωση

1. Αφού διαβάσεις προσεκτικά τα παρακάτω κείμενα, να υπογραμμίσεις τις προσωπικές αντωνυμίες και να κυκλώσεις τα οριστικά άρθρα.

Κουβέντα δεν είχε πει για όλα αυτά σε κανέναν. Δεν της αρέσει να την παϊνεύουν και να τη στολίζουν με γενναϊόδωρους χαρακτηρισμούς. Η χαρά και η ικανοποίηση που νιώθει από αυτό που έκανε, της φτάνει και της περισσεύει. Τώρα όμως, τη λένε εγωίστρια και μάλιστα η ίδια της η αδελφή! Γιατί; Είναι άδικοι! Θα έκανε, λοιπόν, αυτό που έπρεπε. Έτρεξε στο δωμάτιό της. Άρπαξε την κούκλα από το ράφι και την έσφιξε στην αγκαλιά της. «Δε σε δίνω, κουκλίτσα μου. Εσύ είσαι το παιδάκι μου». Τη φίλησε πολλές φορές. Την πήγε στην κουζίνα. «Κοίτα! Η γιαγιά σου μας έφτιαξε γαλακτομπούρεκο. Όταν γυρίσει από τον γιατρό θα σου δώσει κι εσένα ένα κομμάτι». Κάθισε στο χαμηλό σκαμνάκι κρατώντας στην αγκαλιά της την κούκλα. Άρχισε να τη χαϊδεύει και να της λέει παραμύθια.

Κατερίνα Μουρίκη, Το ξεχασμένο συρτάρι, εκδ. Άγκυρα, διασκευή

Σημει

Οι δύο άντρες μαζί με τον αστυφύλακα προσπαθούσαν ν' ανεβάσουν την Περσεφόνη τυλιγμένη στο φορτηγό, τυλιγμένη με την παλιοκουβέρτα που τους έδωσε ο πατέρας μου. Έτρεχα κι εγώ από δίπλα τους και φώναζα:

- Προσέξτε, θα γρατζουνιστεί! Πιο σιγά, θα χτυπήσει το κεφάλι της. Έτσι που την κρατάτε θα της σπάσετε το δεξί της χέρι. Κανείς όμως δεν μου έδινε σημασία. Έτρεξα πίσω από το φορτηγάκι με τα γόνατα λυμένα.

- Περσεφόνη στο καλό. Δε θα σε ξεχάσω ποτέ... θα έρχομαι να σε βλέπω εκεί που θα σε πάνε..., της φώναζα και τα μάτια μου είχαν γεμίσει δάκρυα.

Λίτσα Ψαραύτη, Τα δάκρυα της Περσεφόνης, διασκευή

οι φίλοι μας, οι φίλες μας

Οι φίλοι τραγουδάνε

Η φίλιά μας!

Σαν το πουλί 'απού' μετά και μπάλα δεν το πιάνει,
ετσά 'να η φίλιά μας κι ο κόσμος δεν τη βάνει!

Το φως του φίλου

Όταν θα έχει ο φίλος σου λόγο κι εμπιστοσύνη,
βαστάς 'να φως κα' πορπατείς τη νύχτα και δε σβήνει.

Φίλος

Κάνε έναν φίλο Κρητικό και άμα σε συμπαθήσει,
τότε να είσαι οίγουρος πως δε θα σε πουλήσει.

Φίλο γκαρδιακός

Λένε πως η καρδιά χτυπά για να μας δίνει αίμα,
μα γω την έχω να χτυπά για φίλους σαν κι εσένα.

Φτωχός αλλά...

Είμαι φτωχός και το θωρώ, μα έχω καρδιά ατσάλινη,
που σε κιντύνους εκατό για τη φίλιά της μπαίνει.

Κάποιες φορές

26.11.2023

Καμιά φορά οι φίλοι σου δεν ξέρουνε τι λένε
και σε πληγώνουνε βαθιά χωρίς να το κατένε.

1. Οι μαντινάδες είναι δίστιχα με δεκαπεντασύλλαβους ομοιοκατάληκτους στίχους που φτιάχνουν αυθόρμητα οι Κρητικοί και σχολιάζουν κάτι που υπάρχει γύρω τους ή περιγράφουν αυτά που αισθάνονται. Περιέχουν πολλές τοπικές λέξεις (ιδιωματικές).

Στις παραπάνω μαντινάδες βρείτε τις ιδιωματικές λέξεις και γράψτε στο τετράδιό σας τη σημασία τους.

2. Γνωρίζετε ότι έχουν καταγραφεί χιλιάδες μαντινάδες που έχουν δημιουργηθεί στην Κρήτη τους τελευταίους αιώνες; Κι ακόμη, ότι υπάρχουν άπειρες άλλες που δεν έχουν καταγραφεί, γιατί οι Κρητικοί για κάθε θέμα και σε κάθε στιγμή της ζωής τους συνεχίζουν να φτιάχνουν μαντινάδες; Μπορείτε κι εσείς να φτιάξετε μαντινάδες; Ξεκινήστε συμπληρώνοντας την επόμενη:

Ποτέ σου να μην το χαλάς του φίλου το κατίρι

3. Βρείτε σε ποιο δίστιχο έχουμε τελικές προτάσεις και γράψτε τις.

... για να, να
... για να μας δίνει αίμα
... να χτυπά για φίλους σαν κι
εσένα.

